

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

141532

5. II. 1921

7 V. 1921

14. VI. 1921

1. X. 1921

29. X. 1921

3. X. 1921

8. X. 1921

18. II. 1922

3. VI. 1922

1. VII. 1922

8. III. 1923

28. IV. 1923

22. XI. 1923

11. XII. 1923

12. XII. 1925

19. DEZ. 1925

19. DEZ. 1925

12. JUN. 1928

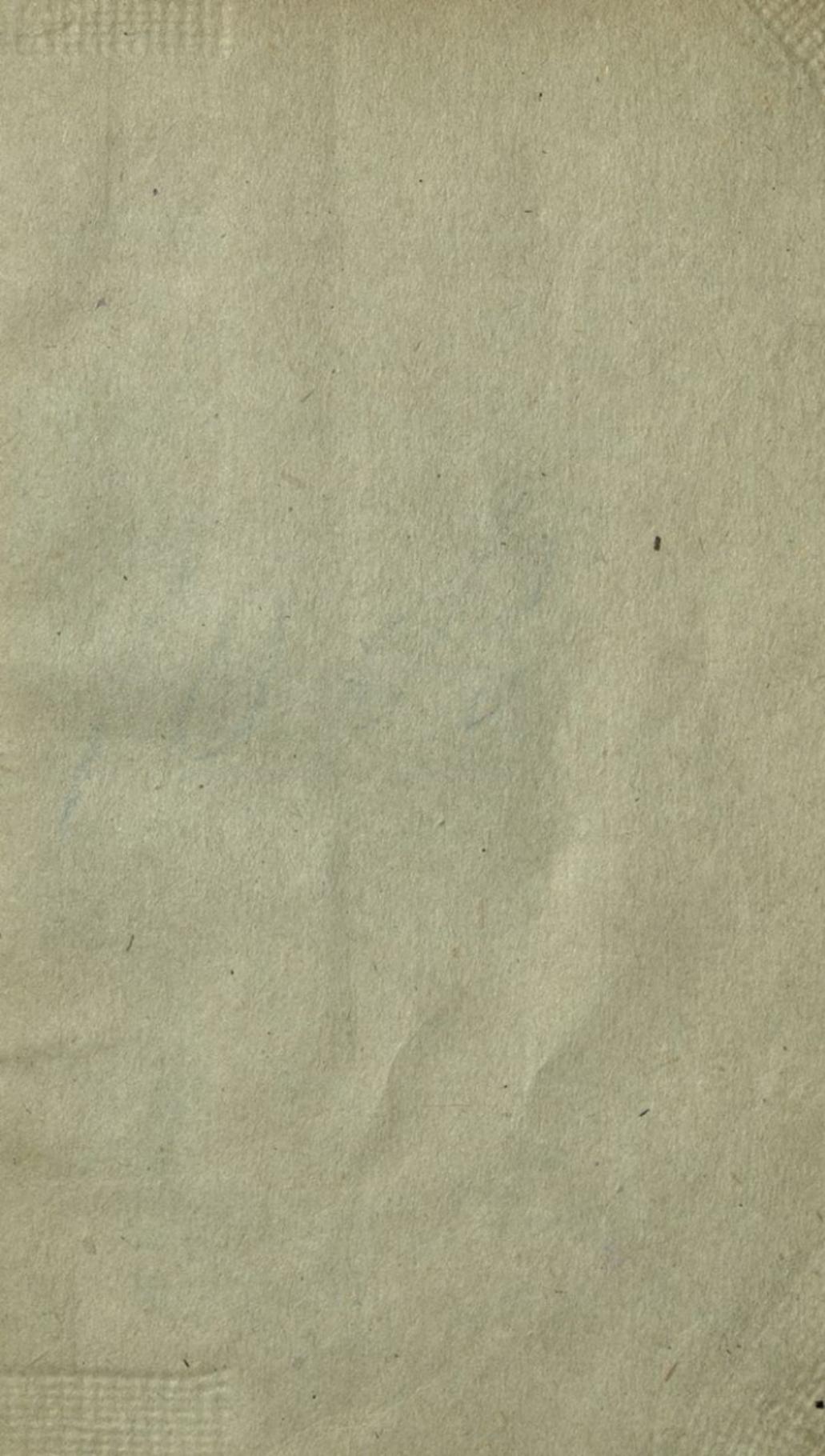
28. AUG. 1928

26. JUN. 1928

20. V. 1945

13. VII. 1948

12. I.

Schmidt C.L.

403

Sveta grofinja

GENOVEFA.

Mična in ganljiva povedka.

Osmi natis.

447 508
127 498

V Ljubljani, 1896.

Založil in prodaja Janez Giontini.

141532

Spiegel.

141532

141532

Q 621/1959

I.

Grof Zmagomir poslovi se od svoje pobožne žene Genovefe.

Med onimi ženami, ktere so bile od svojih mož po krivem in nedolžnem hudo preganjane, je tudi pobožna in potrpežljiva Genovefa. Njeno življenje je tako mikavno in njeno preganjanje tako krivično, da človek te prigodbe pač more čitati brez ganljivosti in sočutja.

Zgodila se je ta prigodba okoli leta sedemsto petdesetega, ob času trierskega škofa Hidulfa. Živel je namreč takrat v trierski deželi imeniten grof Zmagomir; poročen je bil z Genovefo, hčerjo brabantkega vojvode, prav bogato in pobožno gospodičino. Živela sta v ljubezni in veliki prijaznosti med seboj. Ob istem času je pa Abdekan, maverski kralj, pridrl z veliko vojsko v Španijo, oropal jo in vse požgal, kamor je prišel

Zdaj je hotel napasti tudi Francosko deželo. Ko je francoski kralj Karol to slišal, sklical je na pomoč vse kneze in grofe. S temi je moral iti tudi grof Zmagomir, ker je bila takrat trierska dežela podložna francoski vladi.

Ko se torej grof Zmagomir s svojimi na odhod pripravlja in hoče posloviti od svoje ljubeznive Genovefe, obnaša se žalostna Genovefa tako milo in ganljivo, da se pričujoči ne morejo zdržati. solz. In ko ji grof roko poda in zadnjič pozdraviti hoče, prevzame jo žalost tako, da omedli. Ko se zopet zave in k sebi pride, tolaži jo grof rekóč: „Prisrčna, preljuba žena! Nikar ne bodi preveč žalostna zaradi mojega odhoda. Upam namreč, da me bode usmiljeni Bog srečno nazaj pripeljal in naji zopet vesela sklenil. Izročim te Bogu in presveti Devici Mariji, ktera te bo varovala in tolažila v nadlogah. Pustim ti svojega vdanega služabnika, Golota, ki ti bo zvesto stregel in za vse potrebno skrbel“.

Genovefa prevelike žalosti ne more niti besedice črhiniti in ko ji grof znova roko poda in izgovori slednji „zdrava bodi“, omedli zopet. Zmagomir pa silno žalosten nad tem obrne se od nje, skoči na bistrega konja in odjaha, pre-takaje grenke solze.

Ko je v kraljevi tabor dospel in so se tam zbrali vsi knezi in gospodje, vzdignil se je kralj proti sovražniku s svojo armado, katera je štela šestdeset tisoč pešcev in dvanajst tisoč konjikov.

Nasprotnika je bilo gotovo štirikrat več. Vendar mu je Bog tako srečo dal in njegovi vojščaki so tako hrabro napadli sovražnike, da jih je bilo šest in trideset tisoč pet sto mrtvih, dočim so jih kristijani komaj tisoč pet sto izgubili. Ostali sovražniki so pa zbežali s svojim kraljem v mesto Avignon, kjer so se jako hrabro branili, da so kristijani to mesto dolgo oblegali. Zato je tudi grof Zmagomir od doma ostal dlje, kakor je mislil in se še le ob letu vrnil v domačijo.

Med tem je bila grofinja vedno žalostna ter ni imela družega veselja in tolažila na tem svetu ko Boga in molitev. Živela je prav pobožno in krepostno in je tudi svoje posle spodbujala k bogaboječnosti. A hudobni duh, kteremu je bila zoperna njena čednost, iskal je pogubiti jo in osramotiti pred svetom, kar je tudi storil. Ker je bil grof pri svojem odhodu Genovefo izročil Golotu in ji je ta vsak dan stregel, obudil je hudobni duh v Golotovem srci nečisto poželjenje do grofinje, da se ni mogel zdržati, odkriti ji svojih nesramnih čutil. Kakor hitro to zapazi blaga in poštena gospa, reče mu jezno in resno:

Se li ne sramuješ, ti lehkomiselni služabnik, razodevati meni takih misel? Je li to zvestoba, ktero si svojemu gospodu obljubil? Je li to zahvala, ktero mu skazuješ za njegovo ljubezen? Popusti to, sicer boš videl, da se bodeš kesal svoje zlobnosti in predrznosti“. Ustrašil se je Golo teh besedij in si dolgo ni upal, zopet kaj tacega

govoriti. Vender pa niso bile njegove nečiste želje s tem zatrte, temveč so vedno večje postajale, čim dalje je občeval z grofinjo.

Zgodi se nekoč, da Genovefa svojo podobo, katero je dala slikati za grofa, ogleduje in da Golo nenadoma zraven pride. Popraša ga torej grofinja, če kaj manjka podobi. Golo ji odgovori: „Milostiva grofinja! Če ravno tej sliki v lepoti nič jednacega ni, manjka ji vendar po mojih mislih nekaj, namreč da ni živa in moja, samo moja!“ Grofinja je dobro umela, kaj da hoče Golo reči; od jeze jo rudečica oblije in tako trdo ga ozmerja, da se je ves osramočen proč pobral. Tudi ta graja ni mogla zadušiti ognja hudobne poželjivosti v Golovem srci, strast njegova je vedno prihajala le še huje, in sklenil je vse, kar je le mogoče, storiti v dosego svoje hudobne nakane.

Ko se torej nekoč grofinja sama po večerji na vrtu izprehaja, stopi Golo k nji in ji s prilizljivimi besedami rahlo odkriva gorečnost svoje strastne ljubezni in jo zagotavlja, da mora za časa umreti, če ga tudi ona nasprotno ne bo ljubila. Tù se čista grofinja strašno razsrdi in mu resno preti, da bo takoj grofu naznanila, če bode le še kterikrat kaj tacega od nje terjal bodisi z besedami bodisi z drugimi znamenji.

Zdaj je Golo spoznal, da je ves njegov up po vodi splaval in da je zaman vse njegovo prizadevanje, doseči kdaj svoje želje. Zato je svojo ljubezen spremenil v zlobno sovraštvo in ni ničesa

druzega mislil, nego kako bi se grdo maščeval nad nedolžno grofinjo. Odsihmal je pazil na vsa njena dejanja in nehanja, in konečno je zasledil, da gospa posebno čisla kuharja, Dragona po imenu. Bil je ta prav pobožen in bogaboječ mož. Ker je pa grofinja pobožnim in bogaboječim ljudem posebno skazovala svojo naklonjenost in jih ljubila, klonila je torej tudi temu služabniku pred vsemi drugimi največ milosti. Kolikorkrat jo je srečal, nagovorila ga je vselej prijazno, in če mu je mogla kaj ustreči ali v kaki nadlogi tolažiti ga, storila je to s posebnim veseljem. Vse to je pa hudobni Golo drugače razkladal, da bi s tem priložnost dobil, svojo gospo očrniti. Večkrat je svojim prijateljem rekel, da je ta prijaznost grofinje proti kuharju sumljiva in bi se utegnila slabo izplesti. Reče jim torej, da naj skrbno pazijo, kako je grofinja proti kuharju prijazna, kadar se srečata, in videli bodo, kaj se more misliti o tej prijaznosti. S temi in jednacimi besedami je Golo obrekoval grofinjo pri služabnikih in ni nehal, da jih je nekoliko spravil na svojo stran.

Golo reče nekoč kuharju, da ga kliče grofinja, ko je bila ravno sama v svoji izbi. Pošteni mož verjame to in gre k nji; za njim se pa priplazi kmalu tudi Golo in zasači oba sama v izbi. Ne da bi kaj rekel, gré Golo zopet ven in kuhar za njim, ko je zvedel, da ga grofinja ni klicala.

Takoj skliče Golo svoje prijatelje in jim s hinavsko jezo toži, da je kuharja samega našel pri

grofinji v izbi, in zdaj nič drugega misliti ne more, kakor da sta morda bila že grešila, ali pa hotela, ko ju je zasačil. „Čemu posvetovanje?“ reče jim, „če se temu v okom ne pride, bo nastopilo še večje zlo in nam ne bo moči prestajati po gospodovem prihodu. Gotovo je, da je ta nesrečni kuhar naši grofinji začaral in ji v jedilih zaval, tako da ga ne more popustiti, akoravno bi utegnila zgubiti čast in življenje. Zato bi se mi pravo zdelo, vreči kuharja v ječo, na grofinjo pa toliko paziti in jo varovati, da bi k temu človeku ne mogla. Kakšna je torej vaša misel, ljubi prijatelji?“ Oni reko: „Ker ti je grof izročil skrb za gospo, stori, kar se ti zdi najpripravnejše“

Potem ukaže Golo poklicati kuharja, nagovori ga ostro in mu očita, da je grofinji zaval, da bi jo primoral k ljubezni; zato zasluži vkovan biti v spono in vržen v najhujo ječo. Tu se revni Dragon roti in roti, da ni kriv nobene pregrehe; celó nebo in zemljo kliče na pričo, da ni nikoli kaj zlobnega mislil, še manj pa hotel storiti. Ali vse to njegovo rotenje in pričevanje je bilo le hôb v steno, naj bi bil rekel to ali uno, vse bilo zamanj; vkovali so ga v verige in vrgli v ječo, iz katere ni prišel, da so ga mrtvega ven nesli.

A hudobni Golo še ni bil s tem zadovoljen, temveč pridrl je z velikim hrumom v gospejino izbo s svojimi tovariši in ji zavpil nasproti: „Zadosti dolgo časa sem trpel Vašo prijaznost in

ljubeznjivost, katero imate do kuharja! Nič več ne smem tega dopuščati, če hočem še ostati v hiši svojega gospoda. Zato moram tudi Vas, ker ste oskrunili zakonsko zvestobo, vreči v ječo in Vas ne izpustiti prej, dokler ne bode grof ukazal, kaj da je storiti“. Tako je bila visokorodna grofinja, noseča že osem mesecev, brez vse pregrehe in le zaradi zagovarjanja svoje čistosti od lastnega služabnika varno zaprta v ječo.

Lehko si mislimo, kako je mogla nedolžna grofinja biti žalostna zavoljo te krivice; Bogu je tožila svojo veliko britkost in sveti angelji so nosili njene tožbe pred božji prestol. V ječi ni grofinje nihče drugi obiskati smel, kakor dojnica ostudnega Golota, katera je nesrečni vjetnici nosila pičli živež. Tudi Golo je šel večkrat sam k nji in vse poskušal, da bi bil nje čisto srce vnel za svojo hudobno ljubezen. Z dobrimi in hudimi besedami jo je pregovarjal, z obljubami vabil in s pretenjem strašil, prilizovaje se ji in se okoli nje sladkaje, a vendar ni opravil družega, kakor grofinjo še utrdil v stanovitnosti. Ko se je enkrat celo predrznil, objeti jo, sunila ga je s pestjo od sebe in mu rekla resnobno: „Hudobnež, ali ti še ni zadosti, da si me vrgel po nedolžnem v ječo, in zdaj me hočeš pripraviti še ob čast in zveličanje? Zagotovim te, da se zelo goljufaš, kajti pripravljena sem raje mučno umreti, kakor le najmenj pregrešiti se zoper svojo čast in nedolžnost!“ Te tako ostre besede bi bile morale

predrznega Golota vender odvrniti od njegovega zlobnega namena; a tudi to je bilo le bôb v steno, in svoje hudobne namere ni popustil, temveč še le nove zanjke nastavljal v zadoščenje svojih nečistih želja. Podkupil je svojo dojnico z velikimi obljubami, da bi kaj opravila pri grofinji. Kolikorkrat je ta ostudna ženska prinesla jed vjetnici, nagovarjala jo je, da bi vsaj bolj prijazno ravnala z Golotom, ker bi jo potem morda ali iz ječe izpustil, ali pa ji vsaj živež poboljšal. Pa stanovitna gospa je bila pripravljena, tudi raje v ječi lakote umreti, kakor pa Boga žaliti ter svojo vest oskruniti in omadeževati.

Med tem se je približal čas njenega poroda, in skrbna grofinja je dojnico, svojo strežnico, prosila, preskrbeti ji dve babici. Hudobna babura pa ji ni hotela tega storiti in ji še plenice in povojev ni dati hotela, da bi bila svoje prvorojeno dete zavila vanje. Genovefa ni mogla tù storiti drugega, kakor pretakati britke solze in svojo nadlogo tožiti večnemu Bogu. Tako je bila grofinja ob uri poroda popolno zapuščena, in vender je brez vse nevarnosti porodila čvrstega sinčka. Zdaj je prosila goreče, da bi otroka nesli h krstu, pa tudi to ji ni bilo dovoljeno; zato ga je sama krstila in ga imenovala Boleslava (to je poln bolečin). Potem ga v naročje vzame, k srcu pritiska, s solzami obliva in z žalostjo reče: „O ti moje revno dete, ti moj jedini zaklad! Po vsej pravici te imenujem Boleslava, saj sem te z bolečinami pod

srcem nosila in v bolečinah rodila. Še z veliko večjimi bolečinami in težavami te bodem pa redila in z neizrekljivo britkostjo in žalostjo videla skoperneti in umreti, ker te ne bodem mogla preživiti zavoljo pomanjkanja živeža, saj komaj toliko dobivam, da sama sebe ohranim pri življenji. O ti ubogi Boleslavček, ti revno, nesrečno dete!“ Med tem je strežnica naznanila Golotu, da ima od zdaj dva jetnika in da mora grofinja skoperneti od žalosti, če se je ne usmili in ji ne pošilja boljega živeža, da bo mogla preživiti sebe in otroka. Pa trdosrčni hudobnež ni imel prav nobenega usmiljenja s to revno porodnico in mislil je, s to največjo muko primorati jo k ljubezni. Vender pa, ker se je bal, da bi popolno ne opešala, zaukazal je, nositi jej nekoliko več kruha, sicer pa razun vode nič družega več; in namestu da bi jo tolažil, psoval jo je neusmiljenež le z grdimi besedami.

II.

Grof Zmagomir izvé to dogodbo in nedolžnega Dragona obsodi k smrti.

 vsem tem, kar se je bilo zgodilo, ni vedel grof Zmagomir še ničesa, ker se nihče v gradu ni upal pisati mu zaradi strahu pred Golotom. Že dlje, kakor je mislil, se ni mogel vrniti domov, ker je bil pred mestom Avignonom obstreljen in ker se je njegova rana celila le počasi.

Da bi Golo svoje grdo ravnanje z grofinjo olepšal pred grofom, poslal je dva meseca po porodu služabnika s sledečim pismom k grofu:

„Milostivi gospod! Ko bi se ne bal, Vas preveč vznemiriti, razodel bi Vam s tem pismom prigodbo, katero marljivo prikrivam. Vsi domači, posebno pa donašalec tega pisma, so si močno prizadevali, veliko nesrečo odvrniti, ali vsa moja skrb je bila uničena z zvijačo hudobnežev. K temu mi ni treba družega pričevanja, kakor vseh graščanov, in moja zvestoba in marljivost bo gotovo potrjena. Blagovolite torej, milostivi gospod, pozvedeti po tem poslancu vse na drobno in ničesa ne dvomiti o njegovem poročilu. Kakšna je pa Vaša volja in Vaš ukáz o tej reči, blagovolite mi, svojemu slugi, naznaniti, da bodem vedel, kaj mi je začeti v tej težki reči“.

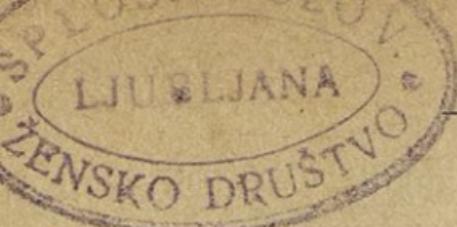
To pismo je grof ravno takrat prejel, ko je svojo rano celil v nekem mestu na spodnjem Francoskem. Poročilo ga je tako raztogotilo in razkačilo, da so se mu bolečine v rani povekšale in da je ozdravljenje jelo zastajati, čim bolj mu je kri od jeze po žilah vrela. Poslanec mu je namreč vse na tanko razložil, kako sumljivo je bilo vse vedenje grofinje proti kuharju med tem časom in kako ju je Golo zasačil samá v izbi. Ker nista torej hotela opustiti nedostojnega znanja, čeravno sta bila zaporedoma svarjena, ločil ju je siloma dvorni hišnik Golo in vsakterega v posebno ječo pahnil. V tej ječi je potem Genovefa

rodila sina, čegar oče pa, kakor vsi mislijo, ni drugi kakor nesrečni kuhar.

Tù popraša grof, kdaj da je njegova žena rodila. Služabnik je napačno povedal grofu, da še le pred jednim mesecem, čeravno sta bila takrat že pretekla dva meseca po porodu. Na to začne grof divjati in togotiti se, kakor da bi bil izgubil pamet, rotil je grofinjo in kuharja, kakor največja prešeštnika: „Ti nezvestnica ti,“ se grozi, „tako nesramno si torej obljubljeno zvestobo prelomila? O ti zvita kača, ki si se pred manoj tako hlinila in sveta delala!“ S temi in jednacimi zasramovalnimi besedami je grof rotil nedolžno grofinjo in divjal je, ko da bi bil pamet izgubil.

Ko se je nekoliko pomiril in je pomislil, kako bi kaznoval storjeno prešeštvo, pošlje služabnika z ukazom nazaj: Golo naj Genovefo tako trdo zaprè, da ne bode mogel nihče ž njo govoriti, ne k nji priti; nesramnega kuharja pa naj umori tako, kakeršne smrti je vreden zaradi te pregrehe.

S tem krivičnim poveljem je služabnik prihitel domov in Golo mu je bil srčno hvaležen, da je opravil vse tako zvesto. Da bi pa kuharja kolikor mogoče brez hrupa spravil s poti, reče strupa primešati v njegovo jed, in ko je revež za otrovom umrl, vrže ga z verigami vred v ostudno jamo. Grofinje pa ni bilo treba ostreje in varniše zapirati, ker že takoj s prva ni smel drug ž njo govoriti, kakor le Golo in njegova dojnica.

III.

Grof zapove umoriti svojo ženo, a Bog jo reši, da zbeži v puščavo.

Ko je bil hudobni Golo nedolžnega kuharja tako ugonobil po krivem, še ni bil zadovoljen samo s tem, ker se je bal, da bi njegova zvijača vendar enkrat ne prišla na dan. Sicer jih je bilo pa tudi mnogo pri gradu, ki so godrnjali zaradi tega umora in zavoljo zapora pobožne grofinje. Zato ga je skrbelo; grof bi brž ko ne po svojem prihodu utegnil izvedeti njegovo hudobijo, ko bi grofinjo našel še živo, in plačilo njegovo bila bi gotova smrt. In kmalu je tudi dobil novico, da je grof Zmagomir že ostavil francoskega kralja in da je zdaj že na poti proti domovini. Mrzel pot oblije hudobneža pri tej novici in naglo si domisli zvita buča, kaj mu je početi. Ukaže brzega konjiča osedlati, urno ga zajaše in zdirja grofu nasproti, a ga pred ne sreča, ko v Brodnicah (Strassburgu). V tem mestu je bivala stara ženska, ktera je slovela zaradi svoje hlinjene svetosti kot jako pobožna žena; bila je sestra Golotove dojnice in že več let znana ž njim. K tej je hudobnež najprej šel in ji povedal vso dogodbo od konca do kraja. Rekel je tudi, da bode na večer grofa pripeljal k nji in jo prosil, naj ga na vsak način skuša prepričati, da je grofinja s kuharjem istinito grešila. Potem ji denar v roko stisne ter se poda še le zdaj k grofu, da bi ga vsprejel

Ko sta se pozdravila, takoj prime grof Zmagomir hudobnega Golota in od njega terja, naj mu natanko vse pové, kaj in kako da se je zgodilo. Zdaj se hinavec začne kremžiti in jokati, kakor da bi prevelike žalosti in britkosti ne mogel govoriti, in njegove goljufne solze morajo mu potrjevati grde laži. Zdaj mu vse od kraja do konca pripoveduje, a ne kar je grofinja storila, temveč kar ji je podtaknila njegova neizrekljiva hudobija, in sicer s toliko izmišljenimi dokazi, da je bil grof uverjen, vse se je moglo zgoditi tako in nikakor drugače. Tudi je pristavil, da je kuharja na tihem umoril, da bi bolj pokrtil sramoto grofinje.

Vse to je grof poslušal z veliko žalostjo in vedno natančneje popraševal po vseh okoliščinah, kajti vsega ni mogel verjeti Golotu. Ker se je pa Golo bal, da ne bi se zagovoril, rekel je svojemu gospodu: „Milostivi gospod! Ko bi morda dvomili nad mojimi besedami, idite v mesto, kjer biva sveta in zaradi razodevanja skrivnih reči sloveča žena; ako bi njo hoteli na tanko izprašati, zvedeli bi gotovo najpopolniše vso to dogodbo“.

Grofu je to vgajalo in je tudi o mraku spremljan po svojem hišniku šel k imenovani goljufici. Reče ji, da dvomi nad zvestobo svoje žene, in jo prosi, da mu vestno razodene, kako se je res godilo z njegovo soprogo in kuharjem, saj zna točno odkrivati skrivne reči. Tù mu bura odgovori s hinavsko ponižnostjo, da sicer

ni nobena svetnica, vendar mu pa hoče povedati toliko o prigodbi, kolikor ji je Bog razodel. Na to pelje oba gospoda v temno klet, kjer je brlela zelena lučica in medlo osvetljevala dolgočasno luknjo. Tudi zariše na tleh dva kolobarja in postavi grofa vanja. Potem vrže ogledalo v posodo polno vode in mrmra nad njo tako čudovite besede, da je grofa strah spreletaval in da so se mu lasje ježili od strahu. Zdaj se babura trikrat zasuče pred posodo, trikrat van-jo dahne, jo potem okoli zavrti in izgovarja čudovit blagoslov.

Na njeno povelje pogleda zdaj grof v vodo in vidi v ogledalu, kako grofinja, njegova žena, s kuharjem prijazno govori in smehlja se ž njim kramlja. Grof na to veselo pravi: „Zdaj še ne vidim nič napačnega“. „No, pravo,“ mu čaravnica odgovori, „videli bodemo, če nam bode Bog hotel pokazati še kaj družega“. Ponavlja poprejšnjo ceremonijo in velí zopet grofu pogledati v vodo. In zdaj vidi grof na lastne oči, kako grofinja kuharja po licih boža in večkrat ljubeznjivo poljubuje. V tem hipu grofa spreleti rudečica in plašno pričakuje, kaj bo v tretje videl. Ko je po tretji ceremoniji pogledal v ogledalo opazi z žalostjo, kako se grofinja in kuhar družita.

Zaradi tega prizora je bil grof tako raztogoten, da je v njem vse vrelo in da je sklenil, grozovito kaznovati nezvesto svojo ženo. „Dirjaj naprej“, reče Golotu, „in umori prešeštnico z nezakonskim otrokom vred, kolikor moreš neusmiljeno“.

Kdo je bil veselejši od krvoločnega Golota? Brž ko brž je zajahal konja in odjezdil, zraven pa premišljeval, kako bi umoril grofinjo. Komaj je prišel domov, takoj je vse povedal dojnici, kako srečno je vse izšlo, in da ima povelje, umoriti grofinjo; reče ji pa tudi, da ne sme tega praviti nikjer, vse se naj zgodi brez hrupa med prijatelji grofinje.

To je slišala mala hčerka dojnice, ktera je bila bolj usmiljena proti grofinji od svoje matere. Naglo je tekla k ječi in je pod lino, skozi katero je grofinja dobivala jedi, tako milo jokala, da jo je grofinja slišala in prestrašena stopila k lini. Vpraša zdaj deklico, zakaj da tako joka? Ta ji odgovori: „Milostiva gospa! Vaša nesreča me sili jokati, ker je hudobni Golo dobil od našega gospoda povelje, umoriti Vas“. — „Oh! kaj bode potem z mojim revnim detetom?“ zavpije Genevefa. „Nič boljše kakor Vam se ne bode godilo ubogemu otroku,“ odgovori ji žalostno deklica. Zdaj se uboga grofinja tako prestraši, da bi bila skoro omedlela. Ko je nekoliko prišla k sebi, začela je tužno jokati in s srčnimi vzdihmi govoriti takole: „O moj gospod Bog, zakaj mi pošiljaš vender toliko britkosti in toliko težav? Oh, kaj sem grešila, da bi bila zaslužila, tako neusmiljeno umorjena biti s svojim detetom vred? O, jaz nesrečna žena, moram torej doživeti, da bodem umrla kakor prešestnica, dasiravno sem zaradi ohranjene zvestobe, katero sem dolžna svojemu

možu, do zdaj prestala toliko hudega! Oh, moj Bog, hiti mi na pomoč v tej grozni sili! O moj Bog, reši me bridke smrti!“

Ko je grofinja dolgo časa tugovala in jokala, rekla je deklici: „Ljuba moja! Pojdi v mojo izbo, prinesi mi pero, črnilo in papirja, za svoj trud si pa vzemi, kar hočeš od mojih dragotin“. Zdaj jej dá ključe, in ko je deklica prinesla vse naročeno, pisala je sledeče pismo: „Milostljivi grof, preljubi moj mož! Ker sem zvedela, da moram umreti na tvoje povelje, rada bi ti vendar s tem pismom zadnjikrat voščila lahko noč in se prijazno poslovila od tebe. Rada umrjem, ker ti zapoveš, čeravno mi težko dé, da me po nedolžnem obsodiš k smrti. Vzrok moji smrti je pa to, ker sem tebi vedno ohranila obljubljeno zvestobo in ker nisem privolila v nesramne terjatve hudobnega hišnika, ki me je siloma hotel pripraviti ob vso čast. Vendar ti ne zamerim družega, kakor to, da si prehitro verjel mojim tožnikom in meni nisi dal priložnosti, da bi se zagovarjala. Zagotovim te torej pred živim Bogom, pred čegar sodnim stolom bodem stala že jutri, da nisem vse svoje življenje mislila na nikogar družega, kakor na tebe. Izročim se v božjo voljo in upam trdno, da bode prišel dan, ko bo odkrita moja nedolžnost in krivica mojih tožnikov. Z Bogom, milostivi gospod, preljubi prijatelj! Odpustim ti iz srca in hočem tudi Boga prositi po smrti, da ne bode moja kri klicala maščevanja ne tebi ne mojim tožnikom. To ti pišem s tre-

sočima rokama in solznimi očmi, ker mi bližnja smrt napolnjuje moje srce s strahom. Tvoja tebi do smrti zvesta in zavaljo zvestobe k smrti obsojena Genovefa“.

To pisemce je Genovefa dala deklici, da ga je nesla v njeno izbo z opominom, nobenemu o tem ne omeniti. Vso prihodnjo noč je Genovefa iskreno in goreče molila ter sebe in sinčka izročevala Bogu.

Drugi dan na vse zgodaj je Golo poklical dva svoja najzvestejša služabnika, oznanil jima povelje svojega gospoda in ukazal, naj grofinjo z otrokom vred v gozd seboj odpeljeta, tam oba umorita, in da mu morata v znamenje izpolnjenega ukaza prinesiti njune oči in jezik. Če mu bosta to storila, plačati ju hoče dobro, sicer pa umoriti z ženama in otroci vred. Takoj gresta k grofinji v ječo, oblečeta jo v prav slabo obleko, zakrijeta obraz, da bi je ne zpoznali ljudje, in ji ukažeta, iti prav tiho za njima. Tu je šla uboga grofinja kakor nedolžno jagnje v mesnico ter ni izpregovorila besedice, s katero bi tožila in mrmrala nad svojo bridko usodo. V naročji je nesla svojega nedolžnega sinčka, neprenehoma ga je pritiskala na srce in govorila: „O ti moj ubogi sinček, ti moj prisrčni angeljček, ko bi te le toliko časa smela imeti v naročji, kakor sem te nosila pod srcem! Zdaj pa moraš še prej umreti, predno veš, kaj je krivica, in moraš kakor krivičnik trpeti, če tudi nisi storil še nobene krivice“.

S temi besedami je ona srce služabnikov tako omečila, da se jima je prav v srce smilila, in da jima je bilo silno težko, izpolniti gospodovo povelje.

Ko so bili že daleč v gozd in na prav odstranjen kraj prišli, povedala sta grofinji povelje njenega moža, da mora biti umorjena zavoljo prešeštva, in da jima je Golo zapovedal, izpolniti to zapoved svojega gospoda. Zato naj se nikar nad njima ne jezi in naj se pripravi na srečno smrt. Genovefa se torej iz pokorščine do svojega gospoda začne iz vsega srca pripravljati k smrti ter poklekne in goreče moli. Med tem pa služabnika popadeta nedolžno dete, potegneta nož iz nožnic in mu hočeta prerezati vrat. Tù skoči prestrašena mati od molitve, vrže se med trinoga in žalostno zavpije: „Stojta, stojta, nesrečna človeka; prizanašajta vsaj nedolžni krvi! Če pa hočeta venderle otroka umoriti, umorita vsaj popred mene, da ne bodem primorana dvakrat umirati!“ Uslišala sta njeno prošnjo in velela, naj vrat odgerne in ga pomoli vdarcu. Zdaj se grofinja tako prestraši, da se vsa trese in je bolj mrtva kot živa. „O ljuba moja — jima s solznimi očmi reče — pripravljena sem sicer umreti, pa verjemita mi, da se močno pregrešita nad mano. Zagotovim vaji pred živim Bogom, da sem nedolžna in da me je le zato hišnik zatožil pri grofu, ker nisem privolila v njegovo hudobno poželjenje. Verjemita mi, če meni prizaneseta, bode Bog obino povrnil ne le vama, ampak tudi vajinim otrokom; če me bosta pa

umorila, bode moja nedolžna kri klicala maščevanje čez vaju in vajine otroke.

Te besede so srce služabnikoma tako omečile, da jima je bilo nemogoče, storiti grofinji le najmanjše zlo. Rekla sta ji s prijaznimi besedami: „Milostiva gospa, rada bi Vam otela življenje, ko bi ne bil nama hišnik pod izgubo lastnega življenja zapovedal, Vas gotovo umoriti. Vendar, če nama obljubite, da nikdar ne pridete več med ljudi, temveč da hočete v tej ali drugi puščavi ločeni od ljudi živeti, pojdite v božjem imenu in spomnite se naji v svojih molitvah“. Grofinja jima je to obljubila slovesno in se jima je iz vsega srca zahvalila za izkazano usmiljenje. Služabnika sta potem psu, ki je bil prišel za njima, odrezala jezik in izvrtala oči ter prinesla svojemu gospodu v znamenje storjenega umora. Golo pa še pogledati ni hotel teh dokazov, ampak jih je ukazal psom vreči.

IV.

Genovefa v puščavi.

Uboga, od vseh ljudi zapuščena Genovefa je zdaj po gozdu hodila in iskala pripravnega kraja, kjer bi mogla prebivati in hudega vremena varovati se. A ves dan je zamán iskala ter je mogla prvo noč prenočevati pod košatim drevesom. Z objokanimi očmi in s sklenjenima rokama je prvo noč prečula v velikem strahu brez vsega spanja. Tudi drugi dan je iskala takega kraja, bodi že ali pripravna jama ali pa otlo drevo, kjer bi bila našla zavetje, tudi ta dan je

bil ves trud brez vspeha. Ker že dva dni ni nič jedla ne pila, bila je primorana, okrepčati se s koreninami in zelišči. Tretji dan je šla še globokeje v gozd in tako dolgo iskala, da je vendar našla jamo v skalovji in majhno vodico zraven. To je Genovefa smatrala za bivališče kakor stanovanje podeljeno ji od Boga in je sklenila, živeti v tem brlogu do smrti. Naredila si je tù notri posteljo iz listja, mahu in drevesnih vejic, in za živež si je nabirala zeliščnih korenin. Ker je pa tako siromašno živela, zmanjkalo ji je kmalu mleka da ni mogla več dojeti svojega preljubega sinčka. Revno dete je toliko časa sesalo, da je na zadnje že kri prisesalo; in ker ni nobenega živeža dobivalo, jelo je hirati in bilo že blizu smrti. Žalostno življenje in jokanje otroka je materi tako srce pretresalo, da ji je bilo žalosti umreti. Ker že ni mogla dalje gledati te velike reve, nesla je umirajočega otroka pod drevo, položila ga na tla in odšla, da bi ga več ne videla in ne slišala. Od daleč je pokleknila in s povzdignjenima rokama tako prisrčno in goreče molila, da jo je Bog moral uslišati. „Moj Bog in Odrešenik,“ je rekla, „ali morejo še dalje tvoje božje oči gledati brez usmiljenja na to nedolžno dete, kako glada koperni in omaguje? Glej, usmiljeni Bog, kakor revno jagnje leži pred tvojimi očmi in te z milim jokom srčno prosi potrebnega živeža! Oh, usmili se vže te zapuščene sirote, proti kateri je oče tako trd in kateri uboga mati pomagati ne more! Vsaj ni-

mam nobene druge tolažbe na tem svetu, kakor jedinega sinka! Če mi tega vzameš, moram celó žalosti v puščavi umreti; torej ohrani mi ga in hočem ga izrediti k tvoji časti“.

Komaj grofinja tako v solzah odmoli, glej, kar priskače košuta hitro proti nji in se začne prav prijazno sukati okolo nje in se ji prilizovati, kakor bi bila hotela reči: „Glej, mene je Bog poslal, da bi tvojo dete preživila“. Vsa začudena je Genovefa božjo previdnost spoznala in hitro je tekla po otroka, prislonila ga h košutinemu vimenu in tako dolgo sesati pustila, da se je okrepčal. Zavoljo te nebeške dobrote je bila grofinja tako razveseljena, da se je Bogu iz vsega srca prav goreče zahvalila in ga prosila podpore in pomoči še za prihodnje. Njena prošnja je bila uslišana, ker je košuta vsak dan dvakrat prišla in otroka dojila, dokler sta bila v puščavi. S tem košutinim mlekom se je nedolžno dete skozi sedem let preživilo, dočim je grofinja morala hraniti se ob zeliščnih koreninah. Grozno se je bilo življenje uboge grofinje izpremenilo vsled tega. Prekrasno grofovsko stanovanje se je bilo zamenjalo z dolgočasno in pusto samoto, lepe in svetle sobane s temnim brlogom, služabnice pa so ji bile divje zverine! Dišeče in sladke jedi so se namestile s sirovimi in pustimi zelišči, njena mehka postelja s trdim listjem in protjem, njeni dragi biseri z bridkimi solzami, njene radosti in razvedrila s trpljenjem in žalostjo. Po leti je bilo grofinji že še prestajati,

po zimi jo je pa strahovala mrzlota, in komaj je mogla vsak dan dobivati dosti korenin in zelišč za živež. Če jih je hotela nabrati, morala je debeli sneg odkidavati in z lesenim kolom zemljo razkopavati. Ako je hotela piti, morala je vselej led razbijati, in kedar je vodica vsa zamrznila, morala je led toliko časa držati v ustih, da se je stopil. Ako si je hotela roke ogreti, morala jih je drgniti toliko časa, da so se toliko vnele da ji je bilo prebiti. In kako dolge so ji morale še le noči po zimi biti, ktere je z otročičem v tej pustoti preživela? Vse te bolečine in nadloge, ktere je grofinja sama na sebi občutila in prestala, bile so še le senca proti oními, ktere je njeno materino srce čutilo zaradi revščine predrazega otroka, ki je večji prihajal in tudi svojo nadlogo čutiti začel. Kolikokrat je mati vsega po mrazu otrpnenega sinka pritiskala na svoje prsi, da bi ga ogrela, in ko je videla, da se ves njegov život tresse od mraza, ni mogla družega, kakor vedno jokati. Kolikokrat mu je pač rekla: „O preljubi sinek! koliko moraš po nedolžnem prestajati“. In otrok, ko je materino žalost in tugo videl, začel je tudi ž njo jokati. S časoma se je pa že mati privadila teh stísk, in deček se je tudi popolnoma utrdil v teh težavah in v trpljenji. Genovefa je še celo nazadnje Boga hvalila, da jo je rešil posvetnih nevarnosti in pripeljal v to puščavo. Večjidel je molila ter vedno bolj in bolj rasla v pobožnosti in sveti božji ljubezni.

Ko je necega dné pred brlogom vsa zamišljena v molitev proti nebu gledajoč klečala, vidila je angelja plavati z višave proti nji. Imel je v svojih rokah podobo svetega križa, na katerem je bil naš Izveličar iz slonove kosti izrezljan tako umetno, da pač noben človek ne more narediti kaj jednacega. Angelj je podal to podobo Genovefi z nastopnimi prijaznimi besedami: „Vzemi ta sveti križ, o Genovefa, katerega ti tvoj Odrešenik pošilja v tolažbo iz nebes. V njem se ogleduj in raduj ter opravljaj pred njim svojo molitev. Če si žalostna, tolaži se s tem križem; kedar si v skušnjavah, moli k temu svetemu križu; in ko te napada nepotrpežljivost, spomni se potrpežljivosti, katero je imel tvoj umirajoči Zveličar na križi. Ta križ bodi tebi ščit proti vsem skušnjavam in ključ, ki ti bo odprl nebesa.“ — Ko je bil angelj to izgovoril, izginil je izpred njenih oči in ji popustil križ. V njeni jami je bil pa že naraven oltar; tū je Genovefa postavila križ in pred njim kleče opravljala svojo pobožnost. Premišljevala je križanega Jezusa in je bila tako ganjena, da jo je srce bolelo in da je popolnoma pozabila na svoje trpljenje. Pri tem križi je vselej iskala tolažbe in jo tudi našla, in pogostoma je premišljevala pred njim trpljenje našega gospoda Jezusa Kristusa. Ozaljšala ga je po leti z lepo zelenimi vejicami in mičnimi cveticami, po zimi pa s smerečjem, brstjem in vedno zelenim bršlinom.

Med tem je njeni ljubi Boleslav postal vrl deček. Genovefa ga je v vsem poučevala in imela srčno veselje nad njim; obdaroval ga je bil namreč Bog s posebno bistro in prebrisano glavo, da je hitro vse razumel in zapamtil, karkoli mu je povedala mati. Samo to je bilo žalostno, da je moral deček hoditi večjidel nag in bos, ker ona oblačila, v ktera ga je mati zavijala, so se bila že vsa zdrgnila in strgala, in tudi oni kosi, ktere je bila odtrgala od svojega oblačila, niso dolgo vzdržali. Vsled tega sta oba, mati in sinek, morala skoro naga in bosa okolo hoditi in svojo nagoto pokrivati le z mahom in protjem. Tù se je Bog nedolžnega otroka usmilil, ter je tja poslal volka, ki je proti njemu prinesel kožo razstrgane ovce in jo spustil pred njim na tla. Genovefa je Boga zahvalila za to dobroto in v kožo zavila svojega ljubega Boleslava. Od tega časa se je divjačina čedalje bolj bližala tej samoti in krotka kazala, kakor da bi se bila podomačila. Vsak dan so prišle pred brlog in so dečku kratek čas delale; volk, ki mu je bil kožo prinesel, se mu je dajal jezdariti in Boleslav je večkrat jedel vkup z zajčki in drugimi živalimi, ktere so veselo skakljale okolo njega. Ptičice so mu priletavale na glavo in rokó ter njega in mater razveseljevale s petjem. Če je šel materi iskat zelišč, letale so vsakoršne živali za njim in mu z nogami razkopovaje kazale najboljše korenine in zelišča. Grofinja se je tudi nad otrokom jako radovala, ker so bili njegovi raz-

govori jako bistroumni in odgovarjal je vselej prav modro.

Naučila ga je mati moliti „Oče naš“ in še druge molitvice. Dajala mu je navodila, kako naj se Boga boji, njega ljubi in časti. Nikoli mu pa ni povedala, kakošnega rodu je, da bi ga ne bila žalila, ali da bi mu ne bila vzbudila želje, iti nazaj med ljudi.

Nekoč ji med prav prijaznim pogovorom blagi Boleslav reče: „Ljuba mama! Tolikokrat mi velevate moliti „Oče naš, kateri si v nebesih“, — povejte mi vendar, kdo pa je moj oče?“ — „Ljubeznjivi otrok“, odgovori mu mati, „tvoj oče je Bog, kateri stanuje tam gori, kjer solnce in luna plavata in nama sijeta.“ Otrok pravi: „Me li pozna moj oče?“ — „Se vé da te pozna“, — odgovori mu mati — „in te tudi ljubi!“ — „Kako je pa to“, pravi otrok, „če mi ne stori ničesa dobrega in me pusti koperneti v nadlogah in težavah?“ — „Moj ljubi sinek, zavrne ga mati, „tukaj smo v dolini solzá in moramo mnogo trpeti; kedar pa pridemo v nebesa, bodedo dosti imeli vsega veselja.“ Boleslav nadalje vpraša: „Ljuba mama, ima li moj oče več sinov razven mene?“ — „To se vé da“, pravi mati. Deček nadaljuje: „Kje pa so? Mislil sem, da sva sama na tem svetu.“ Ona odgovori: „Če ravno še nisi bil nikoli prišel iz tega gozda, vedeti moraš, da so izven njega dežele, vasi in mesta, v katerih stanujejo vsakeršni ljudje, dobri in hudobni. In oni, kateri

store dobro, pridejo v nebeško kraljestvo, kjer se bodo veselili vekomaj; oni pa, ki živé hudobno, pridejo v pekel, kjer bodo trpeli večno kazen.“ Deček ji zopet seže v besedo rekoč: „Mama, i kaj pa tù v gozdu sama delava in zakaj ne greva k drugim ljudem?“ Mati mu odgovori: „Zato, da boljše služiva nebeškemu očetu in da bodeva prišla laglje v nebesa.“ Take in jednake pogovore je večkrat imel otrok z materjo in jo radovedno vse izpraševal.

Ko je bilo že več let preteklo, zbolela je Genovefa tako hudo, da je mislila, da bode morala umreti; pomanjkanje vsega potrebnega jo je bilo tako oslabilo, da je bila podobnejša mrliču ko živemu človeku. Jako huda vročina jo je prijela, da se ji je vnela vsa še v žilah ostala kri, da je bila popolnoma mrtvoudna in se prevelikih bolečin niti ganiti ni mogla.

Ko je ubogi zapuščeni Boleslav svojo ljubo mater videl tako onemagovati in hirati, vrže se čez njeno na pol mrtvo telo in obupno vzdihuje: „O, kaj mi je početi, preljuba mama, kam se hočem djati, če mi umrete? Sam od vsega sveta ločen bivam v tej puščavi in na svetu tam ne poznam nobenega človeka. Oh, preljubezniva mati! prosite usmiljenega Boga, da Vas ohrani še dalje pri življenji, ker, če Vi umrete, mora Vaš otrok preminiti lakote.“ Umirajoča Genovefa ga je tolažila ter mu s pojemajočim glasom rekla: „Moj ljubi sin! Nikar ne žaluj preveč zavoljo moje

smrti, nikar ne toži, da si tako zapuščen. Vedi namreč, ne dalječ od te samote stanuje v lepem starodavnem mestu Trijeru tvoj oče, h kateremu se podaj po moji smrti in mu povedi, da si njegov sin. Lehko te bode vzel za svojega otroka, ker si mu popolnoma podoben, in vsi te bodo spoznali za njegovega sina.“ Potem mu je povedala vse natanko, kako je prišla v to puščavo in kolikošno krivico ji je storil hudobni Golo; vendar ga je pa prosila, naj se nikoli nad njim za to ne maščuje, ampak naj mu odpusti zavoljo Boga. In zdaj se Genovefi bliža bela smrt. A v tem hipu stopita dva bliščeča angelja v brlog, katerih eden stopi k postelji, prime Genovefo za roko in reče: „Ostani še pri življenji, o Genovefa, ne bodeš še umrla, ker tako je božja volja!“ Pri teh besedah sta angelja zopet izginila in bolna se je čutila pokrepčana in močnejša.

V.

Grof Zmagomir žaluje po svoji ženi.

Poglejmo zdaj, kako se godi Zmagomiru, ker smo se mudili že dolgo pri nesrečni Genovefi. Brž ko je bil iz Brodnice v Trijer domov prišel, začel mu je takoj pripovedovati njegov hišnik, kako je na tihem v gozdu ukazal umoriti prešeštnico z otrokom. Grof je bil s tem zadovoljen in je še pohvalil previdnost hišnikovo. Komaj je

pa preteklo nekaj dni, začela ga je vest peči, in misel na Genovefo ga je polnila z neizrekljivo žalostjo, vse njegovo hrepenenje je iskalo povsod le grofinje, in ni mu bilo mogoče znebiti se teh misel in željá. Obudilo se mu je mnenje, da se je njegovi soprogi zgodila vendar le krivica; spoznal je tudi, da se je strašno pregrešil nad njo, ker ni te reči preiskati ukazal po sodniji. Nastopno noč je imel grof sledeče sanje: Zdelo se mu je, da velikansk zmaj odpira svoje ostudno žrelo in se steguje po njegovi preljubi ženi, ter jo zdaj pa zdaj hoče zgrabiti in odnesti, pa nobenega ni, ki bi jo branil in varoval. Te sanje so ga napolnile še bolj z žalostjo, in ves obupen jih je drugo jutro pripovedoval hudobnemu hišniku, ki mu jih je tako-le razkladal: Zmaj pomeni kuharja Dragona, ki je, pozabivši na svojo zvestobo, zapeljal grofinjo, da se je izneverila svojemu možu. Golo je grofa tudi pregovoril, naj takim sanjem v prihodnje ničesa ne verjame, temveč naj bode prepričan, da je grofinja s kuharjem zaslužila še večjo kazen. Da bi torej grofu gregnal žalost, napravljaj je Golo vsaktere gostije, plese in obiskanja mnogih prijateljev in si vse izmišljeval, karkoli bi grofa utegnilo razveseliti. Vse to je sicer razveseljevalo njegove zunanje počutke, a njegovih srčnih ran, ki so vedno rastle in ga bolj pekle od dné do dné, zaceliti mu ni mogel.

Nekega dné gré grof v sobo svoje žene in najde med drugimi papirji tudi ono pismo, katero

mu je grofinja pisala v ječi. Z nepopisljivo marljivostjo čital je pismo in spoznal, da je Genovefa čisto čisto nedolžna. Že med čitanjem je bil napolnjen s tolikim kesanjem in usmiljenjem do nedolžne žene, da je začel milo in bridko jokati in je mislil, zdaj ga konec biti mora od žalosti. Proti Golotu se je pa tako razkačil, da bi ga bil raztrgal na drobne kosce, ko bi bil pričujoč. Preklinjal ga je kakor izdajalca in pahnil bi ga bil na dno pekla, ko bi bilo mogoče. Golo je čutil takoj, kaj ga čaka in se je za nekaj dni skrival ter se ni prikazal prej na beli dan, dokler ni zvedel, da se je že polegla grofova jeza. Tudi zdaj je zvita buča vedela preslepiti grofa tako, da je več njegovim besedam verjel, kakor pa pismu. Med drugim je rekel: „Genovefa v pismu sicer pričuje, da je nedolžna in da ni nikoli kaj tacega storila, — o pač lep zagovor, ko bi že tajeenje dosti bilo; na ta način so potem nedolžni vsi tatje in prešeštniki.“ S temi in jednacimi besedami je Golo potolažil grofa in se tako zopet očistil popolnoma. Pa notranji grofov mir ni dolgo trajal, — povrnili so se kmalu prejšni dvomi in še dalje huje kljuvali njegovo srce. Zmiraj se mu je zdelo, kakor da bi mu šepetal glas v ušesa: „Zapovedal si zvesto Genovefo umoriti, ukazal si nedolžnega otroka ubiti, velel si pobožnega kuharja usmrtiti!“ To očitiranje vesti ga je peklo tako, da ni nikjer našel pokoja, temveč zmiraj je hodil okolo, kakor bi bil izgubil pamet. Večkrat

je z žalostnim glasom zavpil: „Oh Genofeva, kje si? Kam si prišla, moja prisrčna ljuba? Oh, nedolžno si umrla, in tvoje smrti sem kriv le jaz.“ Grdi Golo je kmalu videl, da je dušni stan grofa nevarniši od dné do dné, zato jo je popihal ne le iz gradu, ampak še celo iz dežele, ker mu je šlo za kožo. Nekaj časa potem zasledili so zakopanega mrliča, kopali so globokeje in spoznali truplo Dragonovo, kterega je bil Golo ukazal prenesti na ta odročni kraj. Sam grof Zmagomir je ogledoval truplo in od zdaj ni dvomil več, da je bil kuhar umorjen po nedolžnem. K temu se je še pripetilo, da je tista čarovnica v Brodnicah, ktera je bila grofa tako grdo premotila, prišla pravici v roke in je po sodnijski preiskavi kot nesramna sleparica obsojena bila, da jo vržejo v ogenj. Ko so jo peljali na morišče, prosila je sodnike, da bi ji dovolili izpregovoriti še nekaj besedi. Ko so ji prošnjo uslišali, reče glasno: „Čeravno sem v vsem svojem življenji storila veliko smrtnih grehov, vsekako me ne peče nobeden tako, kakor ta, da sem grofu Zmagomiru njegovo sojenico Genovefo zvijačno postavila pred oči kot prešeštnico in sicer tako živo, da je bil trdnopričan o njeni nezvestobi! — To je bila najhujša prevara, katera mi dela neznano težko in da bi jo olajšala, razkrivam sodišču to v vseh vprijočo hudobijo; zaradi tega je bila potem grofinja s pobožnim kuharjem vred obsojena na smrt, in je bila tudi umorjena kakor prešeštnica s svojim

otrokom vred. To me je od onega časa vedno peklo in vznemirjalo do smrti. Preklicujem torej vse tiste svoje besede in slovesno prisezam pred vsem svetom, da je grofinja s kuharjem vred nedolžna. Prosim tudi, da bi to grofu sporočili in mu povedali, da sem vse to storila na pri-govarjanje grdega Golota“.

Ko se je grofu to naznanilo, vèdel se je, kakor da bi obupal prevelike žalosti in britkosti. Zdaj je še le spoznal, kako ga je zlobni Golo vodil za nos ter po nedolžnem umoril njegovo ženo in njegovega edinega sinka. Spomin na to mu je bil tako skeleč, da mu je bilo tuge zblazniti. Druzega niso slišali iz njegovih ust, kakor vzdihovanje in tarnanje, jók in stók. Včasih je tudi izrekel kako zlovoljno besedo zoper Golota in ga preklinjal, da bi si vsaj nekoliko olajšal srce. Ves obupan in potrť je sklenil, maščevati se strašno nad hudobnežem.

Dve leti je že minulo, kar je bil iz dvora pobegnil, in grof ni vedel, kako bi to zvito bučo dobil v pest. Prišlo mu je na misel, da ga hoče z zvijačami vjeti. Pisal mu je prav prijazno pismo, v katerem se, to se umeje, čudi le na videz, zakaj da ga je popustil, dasi mu je vedno izkazoval ljubezen in čast. Golo se izgovarja in prosi od-puščanja, ker so ga klicala neodlašljiva opravila. Grof je pa le še dopisaval in vedno tožil, kako težko da mu je biti brez tako zvestega služabnika, in kako da ga pogreša v vseh rečeh. To dopiso-

vanje je trajalo tako dolgo, da je Golo mislil, grof mu je v resnici zopet milostiv.

Proti svetim trem Kraljem je grof priredil imeniten lov in gostijo, na katera je povabil vse svoje prijatelje. Med drudimi je tudi Golotu poslal prav prijazno povabilo, katero je vsprejel in tako je ta zvita in prekanjena buča šla sama v nastavljeno past. Grof ga je vsprejel prav priljudno in se veselil njegovega prihoda, če prav le na videz. Živela sta prav prijateljsko nekaj dni skupaj, kakor bi se ne bilo ničesa med njima zgodilo in pričakovala sta drugih gostov.

VI.

Grof najde svojo ljubo Genovefo.

Celo vrsto let je Genovefa živela v puščavi, in vsak je mislil, da je gotovo že med mrtvimi. Približale so se slovesne gostije grofove. Ker je pa Zmagomir svojim gostom tudi hotel postreči z divjačino, šel je na lov in med drugimi služabniki tudi seboj vzel Golota. Jezdarili so po samoti sim ter tjà, jeden tù, jeden tam in vsak si je prizadeval, kako zver pregnati iz skrivališča. Grof nenadoma zapazi košuto, vdere za njo čez grm in kamen in jo podi toliko časa, da košuta pri Genovefini jami išče pomoči. Grof pride pred jamo, pogleda noter in vidi, o groza, poleg živali skoro nago žensko. Zaradi te nepričakovane najdbe prestraši se tako, da so se mu vsi živci pretresli,

ker je mislil, da mora to gotovo biti prikazen in ne živ človek. Prekrižal se je in ves prestrašen zavpil: „Če si od Boga, pridi ven in povej, kdo si?“ Genovefa, katera je grofa takoj spoznala, reče mu: „Od Boga sem, a uboga grešnica in naga žena; če torej hočete, da pridem ven, vrzite mi oblačila noter, da bodem pokrila svojo nagoto“. Grof ji vrže svoj plašč, v katerega se kolikor mogoče dobro zavije in stopi iz brloga s košuto ob strani. Boleslava pa ravno ni bilo zraven, ker je bil šel iskat korenstva in zelišč. Grof se grozno čudi tako revni in suhi osebi ter jo praša ves osupnjen, kdo in od kodi je. Ona odgovori: „Moj gospod! Jaz revna in od vsega sveta zapuščena sem rojena na Brabantskem in sem zbežala tù sem, ker so mene in mojega sinka hoteli po nedolžnem umoriti“. Ves začuden zdaj Zmagomir poizveduje, kdaj in kako se je to zgodilo? Genovefa odgovarja: „Zaročena sem bila z žlahtnim gospodom, kateri je začel dvojiti nad mojo zvestobo, zato je zapovedal svojemu hišniku, umoriti mene in otroka, katerega sem bila spočela od svojega soproga. Iz usmiljenja pa so mi služabniki prizanesli proti tej pogodbi, da nikdar ne bodem šla pred svojega gospoda, ampak vedno samotno živela v tem gozdu — in to je že nad sedem let“. Zdaj začne podoba Genovefina pred Zmagomirovim očem jasneja postajati in zdelo se mu je, da bi utegnila ona biti njegova Genovefa, čeravno je ni mogel spoznati, ker je

ni bilo družega kot kost in koža. Zato jo nadalje praša: „Ljuba žena, povejte mi vendar, kako se Vi imenujete in kako je bilo ime Vašemu možu!“ Zdaj mu Genovefa zdihovaje zavrne: „Mojemu možu je ime Zmagomir in meni uboga Genovefa!“

Kakor oster meč presunile so te kratke besede grofovo srce in hipoma je skočil ves osupnen raz konja na tla. V omedlevici je ležal na svojem obrazu. S časoma glavo povzdigne in jo kleče nagovarja: „Genovefa, oh Genovefa! mar si ti?“ Ona odgovori: „Jaz sem, preljubi gospod! Jaz sem uboga Genovefa“. Ves v solzah vtopljen in še kleče pristavi grof: „Za božjo voljo v kako velikem pomanjkanji in revščini te zopet najdem! Jaz brezbožni hudobnež nisem vreden, da me še nosi zemlja, ampak zaslužim, biti pahnjen na dno pekla, ker le jaz sem kriv vse te tvoje nesreče, jaz sem hudobni mož, ki je svojo ženo zavoljo krivičnega natolcevanja ukazal umoriti. Gorje meni grešniku! Gorje moji ubogi duši! Kako hočem Bogu zadostiti in tebi povrniti storjeno brezmejno krivico? Odpusti mi, preljuba Genovefa, odpusti mi zavoljo križanega Jezusa, ki je odpustil, tudi svojim sovražnikom na križi. Ne vstanem prej izpred tvojih nog, dokler od tebe ne zadobim milosti, in utolažen nisem pred, dokler mene ne pomiriš z milimi in prijaznimi besedami.

Komaj se je Genovefa zdržala solz in je rekla pojemaje: „Nikar ne bodi tako žalosten!

Ni bila kriva tvoja pregreha, ampak božja volja je bila tako, da sem šla v puščavo. Iz vsega srca ti odpuščam in sem ti že od začetka odpustila. Usmiljeni Bog odpusti nama najine grehe in stori naju svoje milosti deležna!“ Na to mu je roko podala in ga vzdignila. Vstal je zdaj grof in je poln žalosti gledal v obličje svoje žene. Mislil je, da mu mora bolešno srce počti od tuge in bridkosti, ker je videl, kako je zdaj izpremenjen nje obraz, kateri je bil nekdam jednak angeljskemu. Vendar žalostna prikazen Genovefe ni najmenj omajalo njegovega spoštovanja do nje, marveč celo zdelo se mu je, da ima pred seboj nebeško izvoljenko, svetnico božjo; in čeravno je bila jako prijazna, upal se skoro ni govoriti ž njo. Po nekaterih globokih vzdihih ji reče: „Kje je pa revni otrok, katerega si rodila v ječi? Je-li še pri življenji?“ Ona odgovori: „Zares velik čudež je to, da še živi; sama bi ga pač ne bila mogla preživiti, ker mi je hrane zmanjkalo; usmiljeni Bog je pa pošiljal to košuto vsak dan k nama, da ga je dojila po dvakrat na dan“.

Komaj Genovefa to izgovori, priskakal je že ljubi Boleslav, zavrt v ovčjo kožo in imajoč mnogo korenin v rokah. Ko grofa zagleda, prestraši se močno in zavpije: „Mati, kdo je pa ta divji mož, ki pri Vas stoji? Bojim se ga“. Mati mu reče: „Nikar se ga ne boj, moj ljubi sin, pridi le brez strahu bližej, ta mož ti ne stori ničesa“. Zdaj se grof proti Genovefi obrne rekoč: „Je-li to na-

jin ljubi sin?“ — „Da, to je ono revno dete,“ odgovori mu ona. Zdaj je bil grof tako žalosten in zraven tako vesel, da sam ni vedel, kaj je mogočnejše od te žalosti in veselja na tem svetu. Ko deček bližej pride, reče mu mati: „Glej, to je tvoj ljubeznjivi oče, pojdi k njemu in poljubi mu roko!“ Otrok je to tudi storil, in grof je vzel svojega sina v naročje, radostno ga na srce pritiskaje in neprestano poljubovaje. Žalosti in veselja ni mogel drugzega izpregovoriti kakor to: „O ti preljubi sin, o ti moj prisrčni otrok!“

VII.

Genovefa se vrne v grad.

Ko si je grof Zmagomir objemaje svojega sina utešil vznemirjeno srce, zatrobil je v lovski rog in poklical svoje skup. Kmalu so se vsi zbrali in kako so se čudili, videti pred njim tako siromaško ženo in otroka v njegovem naročji. Grof jim reče: „Kaj se Vam zdi, kdo je ta žena? Bodete jo vender spoznali?“ Ko vsi odmajejo, nadaljuje: „Mar ne poznate več moje Genovefe?“ Pri teh besedah vsi osupnejo in se začudijo ter ne vedo, kaj bi odgovorili. Drug za drugim so pristopali, pozdravljali jo prijazno in razodevali svoje veselje, da še živi tista blaga gospa, katero je vsak v gradu obžaloval že sedem let. Dva izmed njih sta hitro jahala domov po nosilnico, v kateri so toliko slabotno Genovefo nesli nazaj

v grad, in po vse oblačilo, v katero so grofinjo spodobno oblekli. Med vsemi služabniki in lovci je Golo prišel zadnji in je že slutil, da ga ne čaka nič dobrega. Grof mu pošlje dva nasproti, da naj brž ko brž pride, češ da je našel prav čudovito zver. Ko je došel, prašal ga je grof: „Golo, poznaš li to ženo?“ Ko je z glavo odmajal, da ne, zareži grof ves raskačen nad njim: „Ti največji zločinec, ki ga pod solncem ni para, ne poznaš li več moje preljubeznjive Genovefe, katero si po krivem zatožil pri meni in k smrti obsodil po nedolžnem? O ti strašni ubijalec, kako te hočem primerno kaznovati, da si meni pripravil tako grenkost in pahnil mojo ženo in otroka v največjo bedo. Ko bi te tudi mučil še tako zeló, ne mogel bi te zadosti trpinčiti; ko bi te umoril celo tisočkrat, za svojo pregreho zadostiti bi ti ne mogel nikakor“. Med tem je Golo na kolena padel in ves v joku prosil milosti in odpuščanja. Rastogoteni grof zapovedal pa je zvezati ga in peljati domov kakor največjega razbojnika.

Na to je grof Zmagomir prosil svojo ženo, da naj gre nazaj ž njim v grad. Genovefa pa, predno se loči od tega kraja, gre še enkrat v svoj brlog, spremljevana od vseh pričujočih, pade tam pred bridko razpelo na koleni in se zahvali Bogu za vse dobrote prejete na tem kraji. Poslovi se potem pri svojem dragem križi ter ga poljubi še jedenkrat prav ginjeno. Zdaj jo prime grof Zmagomir za roko, in hrabri vitez vzame

Boleslava v naročje; tako se vsi napotijo počasi proti gradu, dokler jim nosilnic ne prineso naproti. Preljubeznivi ptički so prijazno ferfotali okolu njih in dajali svojo žalost na znanje, kako neradi izgubé Genovefo in Boleslava. Košuta je vedno hodila za Genavefo, liki krotkemu jagnjetu, in ni je bilo moči odpraviti od nje. Ko so že tako nekaj časa potovali, prinesli so jim nosilnico naproti, a prišlo je še mnogo ljudi ž njimi, ker se je vsak graščan hotel udeležiti tega veselja in spremljati grofinjo s častjo domov v grad.

Ko so bili že blizu gradu, srečata jih dva ribiča, ki sta jako veliko ribo darovala grofu. Ko so jo odprli, našli so v njenem trebuhu zlati zakonski prstan, katerega je bila obupana grofinja vrgla v vodo, ko so jo bili iz gradu peljali k smrti. Vsi so se temu čudili, posebno pa grof, ki ni mogel dosti hvaliti Boga, da ju je zdaj poveličal tako milostivo.

Povsod v gradu in v okolici razglasil se je ta čudež in pripovedovala vsa dogodba. Vsi, domačini in povabljeni, so v trumah prihajali v grad gledat novo svetnico, saj so imeli obilo uzrokov veseliti se čudovite rešitve. Gledali so svojo plemenito gospo kakor od mrtvih obujeno in slišali vse čudovitosti, s katerimi je Bog razodel njeno nedolžnost.

Ko sta grof in grofinja prišla v grad in bila pozdravljena, začele so se slovesne pojedine in so se ponavljale skozi ves teden. Genovefa pa

ni mogla uživati nobene jedi, ne mesa, ne rib in tudi nobene pijače, ker se je bila v puščavi jesti navadila vse druge reči. Zato so ji morali iz korenin in zelišč pripravljati jedi.

Ko je bil prešel teden veselja in družinske sreče, sojen je bil Golo. Necega dné ukaže grof iz ječe pripeljati ga in vsem gostom predstaviti rekoč: „Glejte, častiti moji prijatelji, to je tisti nesrečni zločinec, ki je storil toliko hudega, da od jeze ne morem povedati vsega. On je hotel zapeljati mojo ženo in pahniti v nepokoj. Ker se je s studom obračala od njega ter ga zaničevala, vrgel jo je kakor prešestnico brez moje vednosti v ječo, dajal ji samo vode in kruha v živež, pustil jo ob porodu brez vse pomoči in otroka še krstiti ni dal. On je mojo predrago Genovefo krivo zatožil pri meni, preslepil me z zvijačami, s strupom umoril pobožnega Dragona, ukazal umoriti mojo predrago ženo z otrokom vred, pahnil jo sedem let v strašno revščino in mene grenil — zdaj pa vi, predragi, sodite, kakošne kazni je vreden ta grdi hudobnež“. Vsi so zahtevali maščevanja in ga obsodili k najstrašnejši smrti. Tu je padel hudobnež pred grofinjo na koleni in jo prosil za božjo voljo, naj mu odpusti, in zanj prosi. Usmiljena Genovefa je bila tako omehčena, da je grofa in vse pričujoče prosila za Golota, naj mu zavoljo nje prizaneso in ga pusté še pri življenji. Grof ji reče: „Preljuba žena! zavoljo tvoje čednosti bi rad uslišal tvojo

prošnjo, da bi tega veselega praznika ne skrunila nobena reč; ker pa nisem bil razžaljen samo jaz, ampak tudi vsa grofovska rodovina, morajo vsi skleniti sodbo“. Ti pa niso hoteli vedeti o nobenej milosti, češ da bi se ne reklo v prihodnje: Golo je bil nedolžen, zato ga niso umorili. Obsodili so ga, da ga bodo štirje voli raztrgali v njih pričujočnosti. Privezali so torej na vsako nogo in roko vrv in vsaka teh štirih vrví je bila k jednemu volu priprežena, potem so vse vole pogнали naenkrat proti vsem štirim stranem sveta in raztrgali so Golota. Takoj potem je rabelj posekal glave tudi vsem njegovim tovarišem, in njihovi otroci so bili iz grofije prognani. Tisti pa, ki so bili ostali grofinji zvesti, ali ji kakorkoli stregli, bili so bogato obdarovani. Med temi je bila tudi ona deklica, katera je bila grofinji prinesla pero, papirja in črnila, kakor tudi jeden onih služabnikov, kateri ni hotel grofinje v gozdu umoriti; in ker je bil drugi že umrl, obdaril je grof njegove naslednike prav bogato. Tako je bilo dobro delo usmiljenih starišev poplačano še otrokom.

VIII.

Genovefe pobožno življenje pri možu in srečna smrt.

Genovefa je potem s svojim možem živela prav sveto. Grof ni vedel, kako bi ji dosti stregel in služil. Ljubil in spoštoval jo je, kakor

se časti svetnica, in ji skazoval vso čast in slavo, katera se skazovati more le vzvišeni kneginji. A grofinja ni imela nikakoršnega veselja nad posvetnimi rečmi in častmi, kajti bile so vse njene misli in dejanja obrnjene le proti nebesom. Ker ni mogla prav nič uživati navadnih jedil, slabela je zmirom tako, da ni nikdar več zadobila svojih prejšnjih moči. Samo še četrť leta je živelá s svojim možem. Ko je bila necega dné vsa vglobljena v molitev, prikaže se ji truma svetih žená in devic, med katerimi se je svetila kaj častitljivo prečista devica Marija. Vsaka ji je nebeško cvetlico podajala, Marija je pa v rokah držala prekrasen venec iz dražih biserov in ji rekla: „Preljuba hči, poglej ta venec ozaljšán z dragimi biseri! Tega si zaslužila z ono trnjevo krono, katero si nosila v puščavi. Vzemi ga iz mojih rok ter glej, zdaj je prišla ura, v kateri se bode za te pričelo večno veselje!“ Pri teh besedah je Marija prelepi venec položila na njeno glavo in zopet v nebesa izginila s svojimi tovarišicami. Te prikazni je bila Genovefa jako vesela, ker je spoznala, da se je približal čas rešitve iz nadlog in trpljenja; svojemu možu pa ni pravila ničesa o tem, da bi ne bil preveč žalosten pred časom. Kar je pa zamolčati hotela, bilo je kmalu očito. Ne dolgo po tej prikazni jo je napadla vročinska bolezen, in morala se je vleči v posteljo, dasiravno se je dolgo branila. Grof Zmagomir je bil silno žalosten zaradi tega in je poskušal vsakoršne pomočke,

da bi jo otél, a vse je bilo zamàn. Ko sta dobri grof in njegov sinek videla, da ne odjenjuje bolezen, temveč da prihaja vedno huje, bil je neutolažljivo žalosten, tudi vsi graščani so bili zelo potrti. „Oh! jaz ubogi mož,“ tugoval je, „sem tako nesrečen, da moram vse dni preživeti v žalosti. O kaj sem pač pred Bogom zagrešil, da mi odvzame najljubše? Jedva je po dolgi britkosti zopet zavladalo veselje pri meni, in mi je povrnjena moja blaga soproga, hoče mi jo Bog zopet vzeti. O, raje bi je ne bil nikdar najdel, ker jo moram izgubiti v takih težavah. „O, moja predraga Genovefa“, reče ji, „hočeš li res tako hitro, komaj najdena, ločiti se od mene in me žaliti v dnu srca? Imej vender usmiljenje z menoj in prosi dobrotljivega Boga, da te naj še pusti vsaj nekaj časa pri meni!“ — Ljubeznivo mu odgovori Genovefa: „Preljubi moj mož, nikar ne žaluj tako močno zavoljo moje smrti, ker s tem ne dosežeš ničesa drugzega, kakor da tudi mene žališ seboj vred. Vsaj vidiš, da ne more biti drugače, zato se vdaj dobrodušno v božjo voljo! Kar me najbolj teži zdaj ob moji smrti, je to, da vidim tebe in ljubljenega Boleslava v tolikošni britkosti; ko bi bila pa vidva bolj potolažena, umrla in zamenjala bi rada to minljivo življenje z večnim. Zato vaji prosim še jedenkrat, bodita potolažena in pomislita, da grem k svojemu in vajinemu Bogu, katerega bom pristrčno prosila za vajin in vseh ljudi blagor“. Ker je bila vedno

slabša, prevideli so jo s svetimi zakramenti, in ona je do zadnjega vzdihla ostala v največji pobožnosti. Ko je čutila, da se je približala ura ločitve, poklicala je vse graščane k sebi, dajala jim še marsikatero dobre nauke in jih blagoslovila; posebno je pa blagoslovila in tolažila svojega Boleslava, katerega je zapustila najtežje. Po vsem tem je Genovefa izdihnila svojo blago dušo drugi dan malega travna v letu sedemsto sedeminpetdesetem in šla uživat večno veselje.

Poln britkosti in žalosti se grof s svojim sinom nagne čez mrtvo Genovefo ter glasno in britko tarna in joka tako, da so se vsi bali, da bosta tudi onadva šla za njo. Tugovali in žalovali so tudi vsi posli in domačini v gradu, da se je moral vsakdo zjokati, kdor jih je slišal. Ubogi grof, kateri je bil le po Golotu kriv njene tolikošne revščine, mislil je za gotovo, da ga je Bog s tem kaznoval in mu ni pustil dalje imeti tako svete žene. Zato ni bilo ne konca ne kraja njegovi tugi in njegovemu joku; nihče ga ni utolažil. Ni se ganil niti trenutka od mrtvega trupla svoje žene ter je jokal tako milo, da je bilo misliti, njegove britke solze morajo Genovefo obuditi k življenji.

Ko so mrtvo Genovefo preoblačili v mrtvaško krilo, našli so na njenem truplu trdo in ostro obleko, katero je nosila, da bi laglje Bogu služila in se utrdila v zatajevanji same sebe.

Britko in težko je bilo videti gotovo vsakemu, kako je tudi košuta, katera je bila z grofinjo iz puščave prišla v grad in se z vsakim poprijaznila, začela tugovati, ko je bila Genovefa umrla. Še celo za pogrebom je šla s povešeno glavo in je potoma žalostno vpila, da se je smilila vsem, in ni nehala stokati, dokler niso trupla položili v grob in je zakrili. Potem se je vlegla na grob in ni šla ž njega, da je žalosti tam poginila. V veden spomin tega čudesa je grof ukazal ob gomili grofinje postaviti košuto izklesano od kamena, da bi potomci nikdar ne pozabili te prigodbe.

IX.

Grof sezida cerkev na Genovefinem grobu in potem živi in umre s svojim sinom v istej puščavi, kjer je ona živel.

Grof je bil pokopal s svojo ljubo ženo tudi vse veselje. Nobena reč na tem svetu ga ni več razvedrila in radovala. Kakor megla je pohajal okolo in vedno se mu je na obrazu brala notranja žalost. Povsod je žaloval po svoji ženi in v cerkvi je le klečal pred njenim grobom; doma v gradu se je večkrat na dan zaprl v njeno sobo, kjer si je mislil, da je njej najbližje. Žalostno se je ž njo pogovarjal in jo prisrčno prosil, odpuščanja, da jo je v življenji tako preganjal. Mislil je namreč, ko bi jo bil le mogel dalje lju-

biti in poravnati storjeno ji krivico, bil bi še potolažen; ker mu je pa odmrta tako hitro, in ker mu je vsled tega odvzeta vsa priložnost, skazovati ji svojo ljubezen, ni se mogel utolažiti nikoli.

Njegovega žalovanja se je Bog usmilil in je poslal angelja z nebes, tolažit ga. Ta je romarsko napravljen prišel k njemu in ga prosil prenočišča, kar mu je grof tudi prav prijazno dovolil. Grof se vé da ni mislil ničesa družega, nego da je le-ta tujec romar. Pri večerji se je marsikaj pogovarjal ž njim, med drugim tudi o svoji preljubi ženi, in tù mu je romar tako na srce govoril, da naj se vda popolnoma božji volji. To je grof tudi storil. Drugo jutro je hotel grof še dalje ž njim govoriti, a ni bilo ne sluha ne duha o njem; samo njegova romarska obleka je bila še tù, katero je bil iz hvaležnosti za prijazen vsprejem pustil v spalnici.

Ko je nekoč grof šel k Genovefini jami v puščavo, glej! najde tam jelena, kateri neustrašeno obstoji ter noče bežati, če tudi psi silno lajajo. Grofu se to čudno zdi in brž zapove ustaviti pse, da se živali ne zgodi ničesa hudega. On gre noter, jamo kropi s solzami in poklekne pred podobo križanega Jezusa. „Oh! to je tisti kraj“, misli sam pri sebi, „kjer se je nedolžna Genovefa pokorila za greh, katerega nikoli storila ni; to je jama, katero je zapuščena nedolžnost polnila z vzdihljeji. Tukaj se je moja pobožna žena pokorila za tuje grehe, zakaj bi se jaz ne

za svoje? Izgovorivši to sklenil je, kakor po božjem migljaji živeti tukaj v puščavi do konca svojih dni. Hitro se je potem vrnil v Trijer, kjer si je od ondotnega škofa Hindulfa izprosil privoljenja, da bi smel na onem kraji sezidati kapelico, kar mu je bilo radovoljno dopuščeno. Na to je grof Zmagomir tam pri jami zgradil prav lepo cerkev z obsežnim samostanskem poslopjem za vse, ki bi se tu hoteli pokoriti. Dokončano cerkev je škof blagoslovil in jo imenoval cerkev „naše preljubeznive Matere Marije“.

Po blagoslovljenji cerkve vzdignili so truplo sv. Genovefe iz njenega dosedanjega groba in ga prenesli tja, kjer je Genovefa tako ostro živela sedem let, da bi tudi po smrti tam mirno in lahko počivala. Pri tej priložnosti so bili posebno sledeči čudeži znameniti. Sveto truplo je bilo položeno v mramorovo krsto, katero bi bili trije pari volov komaj vlekli, in vendar sta jo takrat peljala dva konja tako lahko, kakor bi nobene teže ne imela. In ko so sveto telo peljali po gozdu, priklanjalo se je povsod grmovje in drevje, kakor bi pihal močan veter, in še celo najvišja drevesa so se pripogovala s svojimi košatimi vejami globoko proti vozu. Po tem sprevodu so Genovefino truplo položili v novi cerkvi v rakev, in postavili vrh altarja križ, katerega je Genovefa dobila z nebes. Potem je grof doma v gradu vse reči tako vredil, kakor da bi se pripravil na smrt. Poklical je svojega brata, ki mu je rekel vpričo

svojega ljubega sina: „Gotovo si že zapazil na meni, da nemam nikjer pokoja in da vedno tugujem po svoji umrli ženi. Da bi torej laglje zadostil temu svojemu nagnenji, sklenil sem, zapustiti svet popolnoma in živeti do smrti tam, kjer je moja preljuba Genovefa toliko časa živela v pomanjkanji in revščini. Zato te izvolim za oskrbnika svojemu preljubemu Boleslavu in te prosim, da boš zanj skrbel kakor za svojega lastnega sina, on bode pa tudi tebe spoštoval in ljubil kakor svojega očeta“. K sinu obrnjen pa reče: „Glej, moj prisrčni sin, vso grofijo ti izročim, ker hočem podati se v puščavo. Ta tvoj stric bodo pri tebi nadomestovali očeta in zato jim moraš skazovati vso ljubezen in čast, kakor si jo meni“.

Na to mu odgovori dobri in mili Boleslav: „Moj ljubi oče, mislite li, da bi bilo prav, ko bi Vi za se izvolili nebesa, meni pa le zapustili nekaj zemlje? Ne, oče, tega ne želim, temveč hočem, kakor Vi, da tudi jaz zadobim nebesa. Kjer bode Vi živeli in umrli, tam hoče tudi vaš sin z vami živeti in umreti“. — Temu se oče jako čudi in mu solznih oči reče: „Predragi moj sin, ostro življenje ti bode težavno in zaradi svoje nežnosti je ne bodeš mogel prebiti“. — Pač laglje, ko Vi, dragi moj oče, ker sem že sedem let v mladosti skušal tako življenje. Zato tudi trdno sklenem in se ne dam odvrniti od svojega sklepa, da hočem tam živeti in umreti, kjer sem

bil vzgojen po svoji ljubi materi; in Vam, moj ljubi stric, prepuščam vso grofijo, da jo prosto vladate in ubogim obilo dobrega storite“. Zdaj sta oče in stric prisrčno objela sina, ker sta ga tako trdnega videla v njegovem sklepu.

Zapored je grof Zmagomir oblekel ravno tisto romarsko obleko, katero mu je bil pustil angelj, svojemu sinu Boleslavu pa je dal enako narediti. Na veliko žalost svojih podložnih in plemenitih sorodnikov poslovida sta se od vseh in se podala v puščavo, zvestejše služiti tukaj Bogu. Komaj je blagi Boleslav v puščavo prišel, spoznala ga je takoj njegova prejšnja tovaršija, namreč divjačina, in kar v trôpah je prihajala k njemu razveselivši se njegovega prihoda. Tukaj sta oče in sin pobožno živela in tudi srečno zaspala v Gospodu.

Pri

JAN. GIONTINI-ji v Ljubljani

so na prodaj še te-le knjige:

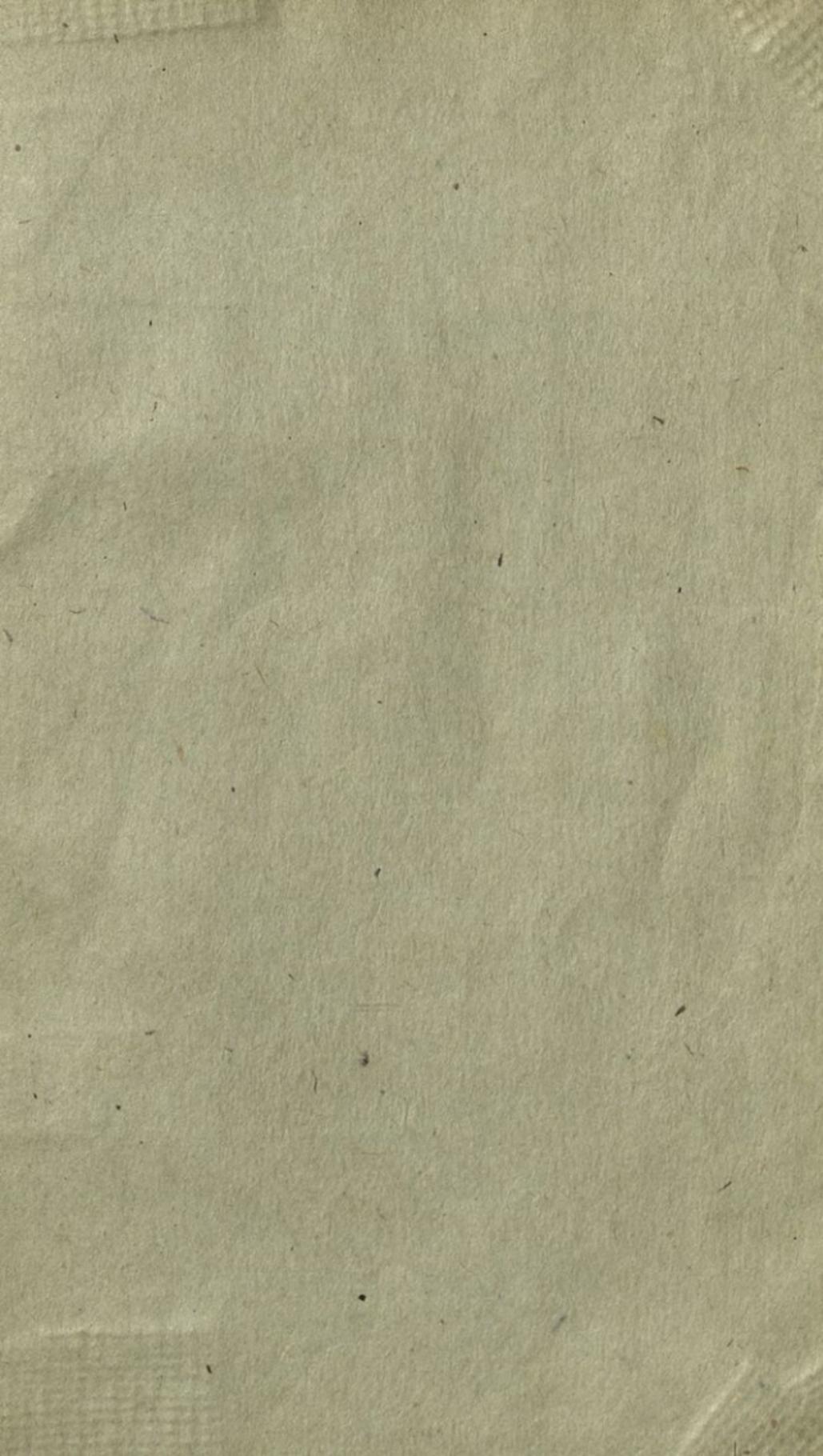
Spisi za narod in mladino.

(Z * označene knjige so primerne za šolarske knjižnice.)

Aladin s čarobno svetilnico (s podobami)	12 kr.
Andersenove pravljice za mladino poslovenil F. Nedeljko (s podobami) .	50 "
<i>Aléšovec Jak.</i> : Jama nad Dobrušo. — Pravljica iz starodavnih časov . .	20 "
— *Kustoca in Vis, popis vojske na Laškem leta 1866	20 "
— Vrtomirov prstan ali zmaj v Bistriški dolini. Ljudska pravljica . .	20 "
* <i>Amicis-Miklavčič</i> : Srce, 4 zvezki à .	20 "
<i>Berthet-Sušnik</i> : *Darinka, mala Črnogorka. — (Učenke v petih delih sveta), I. del	24 "
— *Sita, mala Hindostanka, II. del .	24 "
— *Izanami, mala Japonka, III. del .	24 "
Bojte se, v drevo vpreženi vitez. — Pravljica	8 "
* <i>Brezovnik A.</i> : Zakaj? — Zato? . . .	30 "
Cerkvica na skali. — Pravljica . .	12 "
<i>Costa dr.</i> : Postojnska jama . . .	20 "
Črni bratje. — Povest	20 "
Doma in na tujem. — Povest, 1889 .	20 "
* <i>Dominicus</i> : Národne pripovedke za mladino, II. zvezek	24 "

— *Pravljice in pripovedke za mladino, 1889	36	kr.
Dve čudapolni pravljici za slovenski narod	16	”
Dve igri za slovensko gledališče. — 1. Juran in Sofija, 2. Štepan Šubic	20	”
Erazem Predjamski. — Povest	16	”
Feldmaršal grof Radecki	20	”
* <i>Freuensfeld</i> : Venček pravljic	20	”
<i>Funtek A.</i> : Knjižnica za otroke (s podobami), 12 zvezkov à 6 kr.; vsi skupaj	60	”
Genovefa, sveta grofinja. — Mična in genljiva pripovedka	16	”
Hildegarda, vzveličana cesarica. — Sveta povest	20	”
Hirlanda, bretanjska vojvodinja. — Poučna povest po Kristofu Šmidu	20	”
Hitri računar z ozirom na sedanji denar po avstrijski veljavi in na novo mero in vago. — Trdo vezan	40	”
* <i>Hladnik Ign.</i> : Na valovih južnega morja. — Pravljica	14	”
* <i>Hoffmann-Funtek</i> : Kakó vzgaja usoda. — Povest (s štirimi jeklorezi)	40	”
— Kar Bog stori, vse prav stori. — Povest (s štirimi jeklorezi)	40	”
— Bog pomaga. — Povest (s štirimi jeklorezi)	40	”
— Peter Prostak. Povest (s štirimi jeklorezi)	40	”
<i>Hopfen-Funtek</i> : Kakó je izginil gozd. Povest	20	”
* <i>Hubad Fr.</i> : Pripovedke za mladino I. in II. zvezek à	24	”
— *Pripovedke za mladino, III. zv.	20	”

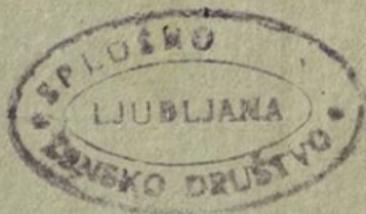

Narodna in univerzitetna
knjižnica

© NUK

00000445819

Splošno žensko društvo v Ljubljani.

